

BÜLTEN

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ ÜYE VE DESTEKÇİLERİ İÇİN
2019/2

YARININ DEĞİL BUGÜNÜN LİDERLERİ GENÇ AKTİVİSTLER!

2019 VİCDAN ELÇİSİ ÖDÜLÜ İKLİM İÇİN OKUL BOYKOTU HAREKETİNE
VE GRETA THUNBERG'E VERİLDİ.

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

BÜLTEN

İLETİŞİME GEÇİN

amnesty.org.tr

bulten@amnesty.org.tr

+ (90) 212 361 62 17

BİZE KATILIN

bit.ly/aforgutu

twitter.com/aforgutu

instagram.com/aforgutu

Dergi Adı: Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İktisadi İşletmesi Bülteni
İmtiyaz Sahibinin adı: Gonca Altınok
Sorumlu Yazı İşleri Müdürünün Adı: Necmettin Tuğkan Gündoğdu
Kapak Fotoğrafı: © TBC
Tasarım/Uygulama: Altuğ Çavuşoğlu
Yönetim Yeri, Adresi: Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İktisadi İşletmesi
Hacımimi Mah. Kemeralı Cad. No:31 Adahan Kat:2 Karaköy Beyoğlu/ İSTANBUL

Basım Yapanın Adı ve Adresi: Hilmi Celhunz, Format Matbaacılık San. ve Tic. Ltd.
Yeşilce Mahallesi Girne Caddesi Dumanlı Sokak No:2 4.Levent - Kağıthane / İSTANBUL
Tel: +90 212 280 98 54
Basım Tarihi: Ağustos 2019
Yayın Türü: Yerel süreli yayın, dört ayda bir yayımlanır

ESKİNDER NEGA ÖZGÜR, SİZE MEKTUBU VAR! 8-9

2019 VİCDAN ELÇİSİ ÖDÜLÜ "İKLİM İÇİN OKUL BOYKOTU" HAREKETİNE VERİLDİ 12-13

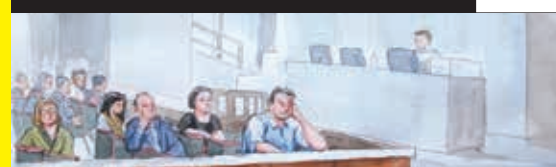
FACEBOOK'TAKİ ANİ DEĞİŞİM, İNSAN HAKLARI ARAŞTIRMALARINI OLUMSUZ ETKİLİYOR 16-17

KOSKOCA DURUŞMA SALONUNDA ADALETE KÜÇÜK YER YOK 20-21

DAVA GÖZLEM PROGRAMI 24-25

KADINLAR ARTIK SESSİZ KALMAYACAK 28-29

YEMEN: DÜNYA ÜZERİNDEKİ CEHENNEM 10-11

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ KART OYUNU HAZIR! 14-15

SEVGİ NEFRETİ YENECEK, SRİ LANKA VE YENİ ZELANDA SALDIRILARI 18-19

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER 22-23

TÜRKİYE RENKLERİYLE GÜZEL 26-27

MÜLTECİLERLE DAYANIŞMAK SUÇ OLMAMALI 30

Sevgili Destekçilerimiz,

İnsanlığın iklim değişikliğine etkisi her ne kadar daha önceden tespit edilmiş olsa da bu etkinin yaratacağı büyük problemler ancak 1990'lı yıllarda gündeme geldi. İklim krizi olarak adlandırılan bu durum, beslenme, barınma ve sağlık gibi temel insan haklarına erişmeyi giderek zorlaştıracak olması nedeniyle bir insan hakları sorunudur.

20. yüzyılın 21.yüzyıla bıraktığı en kötü miras, iklim krizi oldu. 2018 yılında, o sırada 15 yaşında olan Greta Thunberg, iklim değişikliğine karşı ilk protestosunu gerçekleştirdi. Ardından yüzlerce genç “İklim İçin Okul Boykotu” (Fridays for Future) yapmaya başladı. Kendilerine biçilen rol olan “geleceğin yöneticileri” olacakları zamanı beklemeden, dünyayı kurtarmak için çok geç olmadan, harekete geçtiler. Kendi hayatlarını da etkileyecek bu krize karşı inisiyatif alıp, karar alma mekanizmalarını bugünden etkilemeyi seçtiler. Bu nedenlerle Uluslararası Af Örgütü’nün en önemli ödülü olan Vicdan Elçisi Ödülü 2019 yılında Greta Thunberg ve Fridays for Future hareketine verildi. İklim İçin Okul Boykotu’na katılan bu gençler bize, sandığımızdan daha güçlü olduğumuzu ve iklim felaketine karşı insan haklarının korunmasında hepimize görev düştüğünü hatırlatıyor.

İklim krizi yaşadığımız sıkıntılardan sadece bir tanesi. Sivil topluma ve insan hakları savunucularına yönelik baskılar birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de devam ediyor. Kamuoyunda “Büyükkada davası” olarak bilinen ve aralarında onursal başkanımız Taner Kılıç’ın da bulunduğu 11 hak savunucusunun anayasa ve uluslararası sözleşmeler kapsamında koruma altında bulunan sivil toplum faaliyetleri, suç işlediklerine yönelik hiçbir delil sunulmamasına rağmen, bir davanın konusu olmaya devam ediyor.

“Gezi Davası” olarak bilinen davada ise halen tutuklu bulunan Osman Kavala’nın da aralarında bulunduğu 16 kişi mesnetsiz iddialarla ağırlaştırılmış müebbet hapisle yargılanıyor.

Buruk da olsa sevinç duymamıza neden olan iyi şeyler de olmuyor değil. Bir önceki bültenimizde Osman Kavala ile birlikte tutuklu yargılandığından bahsettiğimiz Yiğit Aksakoğlu, tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Yine bir önceki bültenimizde “Barış Akademisyenleri” davası nedeniyle cezaevine girme tehlikesi altında olduğunu duyurduğumuz Füsun Üstel, her ne kadar bir süre cezaevine girmiş olsa da, infazı durdurularak serbest bırakıldı. Ayrıca, Anayasa Mahkemesi Barış Akademisyenlerinin ifade özgürlüğü sınırlarını aşmadıklarına dair karar verdi.

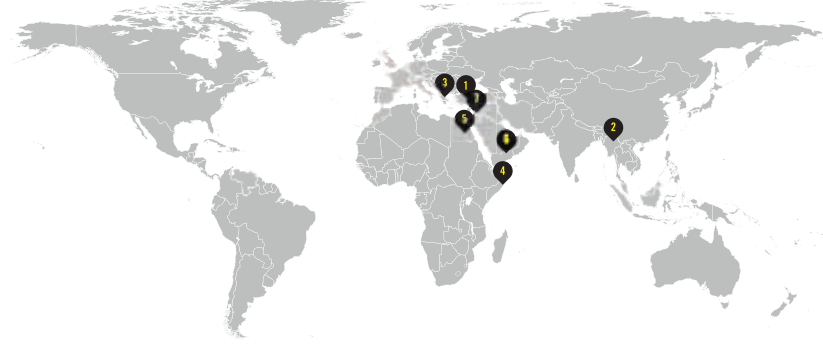
İnsan hakları için umuduz var ve bu hakları korumak için sizin de destekleriniz sayesinde çaba göstermeye devam ediyoruz.

Andrew Gardner
Uluslararası Af Örgütü Türkiye Strateji ve Araştırma Yöneticisi

**ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ**

DÜNYA GENELİNDEN İYİ HABERLER

2 REUTERS MUHABİRLERİ CEZAEVİNDE 500 GÜNÜN ARDINDAN SERBEST BIRAKILDI

MYANMAR: Myanmar güvenlik güçlerinin Arakan Eyaleti'nin kuzeyindeki bir katliamı araştırdıkları sırada gözaltına alınan Pulitzer ödüllü Reuters muhabirleri Wa Lone ve Kyaw Soe Oo serbest bırakıldı. Bu katliam nedeniyle yedi Myanmar askeri daha sonra bir askeri mahkeme tarafından cezaevine gönderilmişti ve Devlet Sırları Yasası'nı ihlal etmekle suçlanan muhabirler 3 Eylül 2018'de yedi yıl hapis cezasına mahkûm edilmişlerdi.

3 YENİ TECAVÜZ YASASI KADINLAR İÇİN TARİHİ BİR ZAFER

YUNANİSTAN: 6 Haziran 2019'da Yunanistan hükümetinin ceza kanununda rıza olmadan cinsel ilişkiyi tecavüz olarak tanımlayan bir değişiklik yapması sevinçle karşılandı. Uluslararası Af Örgütü Yunanistan Kampanyacısı Eirini Gaitanou, bunun Yunanistan'daki bütün kadınlar için tarihi bir zafer olduğunu söyledi.

1 GEZİ PARKI DAVASINDA BURUK BİR SEVİNÇ

TÜRKİYE: Kamuoyunda "Gezi Parkı davası" olarak bilinen, 16 sanıklı davanın 24-25 Haziran'da görülen duruşmasında sivil toplum uzmanı Yiğit Aksakoğlu yurtdışı çıkış yasağı ve haftada bir imza şartıyla serbest bırakıldı. Ancak aynı davada yargılanan sivil toplumun önde gelen isimlerinden Osman Kavala'nın tutukluluğunun devamına karar verildi. Osman Kavala, Yiğit Aksakoğlu ve diğer 14 kişi hakkındaki 657 sayfalık iddianamede, herhangi bir suç işlediklerine dair hiçbir somut delil sunulmuyor. Aksine, iddianamede, sıradan sivil toplum etkinliklerini suç gibi lanse eden akıl almaz bir çaba gösteriliyor.

4 ŞİİR ÖZGÜR KALDI

SOMALİLİAND: Somalilandli bir şair olan Abdurahman İbrahim Adan 25 Şubat'ta serbest kaldı. Abdurahman İbrahim Adan 12 Şubat'ta, Somaliland hükümetini ceza infaz sisteminde reforma çağırdığı bir şiir okuduğu için, ertesi gün gözaltına alınıp tutuklanmıştı. Serbest kalmasının ardından avukatı, Uluslararası Af Örgütü'ne Abdurahman'ın durumunu kamuoyuna duyurduğu için teşekkür etti.

5 AKTİVİST SERBEST KALDI

MISIR: Mısırlı aktivist İslam Halil yaklaşık bir yıldan fazla süren keyfi tutukluluğun ardından 26 Mayıs 2019'da şartlı olarak tahliye edildi. Kahire Ceza Mahkemesi Terörizm Dairesi'ndeki bir hakim 19 Şubat'ta Halil'in serbest kalmasına hükmetmişti. Ancak yetkililer Halil'i serbest bırakmak yerine, 25 Şubattan itibaren kimseyle görüştürmeden alıkoyma ve ailesine nerede olduğuna dair bilgi vermedi. Artık serbest olmasına rağmen Halil hakkındaki

mesnetsiz suçlamalar devam ediyor ve şartlı tahliyesi gereği haftada iki kez karakolda imza vermek zorunda. Bu olayla ilgili olarak Macaristan'da bir mahkeme, ülkenin son derece muğlak terörle mücadele yasaları gereğince Ahmed'i "terör eylemine katılmak"tan suçlu buldu ve 10 yıl hapis cezasına mahkum etti. Mahkeme daha sonra cezayı önce 7 yıla, sonrasında ise erken tahliye imkanıyla 5 yıla indirdi.

6 YEMEN'E SİLAH SATIŞININ KANUNA AYKIRI OLDUĞUNA KARAR VERİLDİ

BİRLEŞİK KRALLIK: 20 Haziran'da Birleşik Krallık'taki Yüksek Mahkeme, hükümetin Suudi Arabistan'a ihraç edilecek askeri ekipmanlar için ruhsat vermeye devam edilmesi kararını kanuna aykırı buldu. Uluslararası Af Örgütü Stratejik Dava Takip Direktörü Lucy Claridge konuyla ilgili şöyle konuştu: "İlk defa bir Büyük Britanya mahkemesi, Suudi Arabistan'a Yemen'de kullanması için askeri ekipman sağlamaya devam etmenin getirdiği riskleri tanıdı. Bu kararı daha fazla katliamın önüne geçmesi açısından önemli bir adım olarak görüyoruz." Uluslararası Af Örgütü'nün raporları, Britanya yapımı silahlar da dahil olmak üzere, Birleşik Krallık'tan ihraç edilenlere benzeyen silahların uluslararası insancıl hukukun ciddi şekilde ihlallerine sebebiyet verecek şekilde kullanıldığını ortaya koymuştu.

7 MİLLETVEKİLİ SERBEST BIRAKILDI

İŞGAL ALTINDAKİ FİLİSTİN TOPRAKLARI/İSRAİL: Filistinli milletvekili ve önemli bir siyasi figür olan Halide Cerrar, 28 Şubat'ta serbest bırakıldı. Cerrar, hiçbir suçlama veya yargılama olmadan 606 gün boyunca İsrail'deki HaSharon cezaevinde idari gözaltında tutulmuştu. İsrail'deki Halide Cerrar serbest bırakıldıktan sonra Uluslararası Af Örgütü'ne ve kendisi için harekete geçen herkese teşekkür etti: "Benim haklarım ve diğer tüm Filistinli mahkumların ve tutukluların hakları adına mücadele ettiğiniz için hepinize çok teşekkür ederim. Gözaltına alındığımda, Uluslararası Af Örgütü'nün dünyanın dört bir yanındaki üyeleri ve destekçilerinin keyfi idari gözaltına tepki vermek ve derhal serbest bırakılmamı talep etmek için bir kez daha harekete geçeceğinden kuşku yoktu."

ESKİNDER NEGA ÖZGÜR, SİZE MEKTUBU VAR!

Önde gelen Etiyopyalı gazeteci Eskinder Nega yalnızca gazetecilik faaliyeti nedeniyle dokuz kez cezaevinde tutuldu ve geçen aylarda serbest bırakıldı. Eskinder, Uluslararası Af Örgütü destekçilerine yazdığı mektupta, cezaevinde geçirdiği günleri, nasıl hayatta kaldığını ve neden insan hakları savunucularının seslerini yükseltmeye devam etmesi gerektiğini anlattı.

Sevgili Uluslararası Af Örgütü destekçileri,

Ben, kazara gazeteci oldum. O zamanlar 20'li yaşlarımdaydım. Şu an 48 yaşındayım. 1993'ten beri farklı zamanlarda çeşitli suçlamalarla toplamda dokuz kez cezaevinde tutuldum. Gazetecilik yaptığım için hayatımın neredeyse beşte biri cezaevinde geçti. Altı yıl cezaevinde kaldıktan sonra bu yıl serbest bırakıldım.

Cezaevi hayatını her yönüyle gördüm. Bir defasında, devlet gazetecilik faaliyetim nedeniyle beni hapsedtiğinde, yetkililer tarafından işkenceye uğradım. Ama en ağırını oğlum cezaevinde dünyaya gelene kadar yaşamamıştım. Etiyopya hükümeti 2005 seçimlerinden sonra beni ve eşimi cezaevine kapattı. Oğlum yanımdan ayrılıp büyükannesiyle yaşamak zorunda kaldı çünkü koşullar berbatı.

Hükümet yakın zamanda beni Etiyopya'nın kötü koşullarıyla ünlü Maekelawi cezaevine gönderdi. Oradaki koşullar da felaketti. Bütün kitaplarıma el konuldu, kâğıt kalem edinme izin verilmedi. Beni yalnızca fiziksel olarak hapsedmek istemiyorlardı, cesaretimi de kırmak istiyorlardı. Hükümet cesaretimi kırmak için elinden geleni yaptı ama başaramadılar. Demokrasiye olan inancım en zor zamanlarda bana destek oldu.

Karanlık bir hücreye kapatıldığım zamanlarda bile Uluslararası Af Örgütü'nün ve benzer sivil toplum örgütlerinin beni savunacağını biliyordum. Bunu bilmek benim için çok önemliydi. Ailem aracılığıyla Uluslararası Af Örgütü'nden gelen destek mektuplarını aldım. Bu mektuplar benim moralimi yüksek tutmamı sağladı ve aileme moral verdi. İnsanlarda mektup yazma isteği uyandırdığım için mutluyum. Bununla gurur duyuyorum. Hiçbir şey yazılı sözlerin üstesinden gelemez. Ben, Amerikan İnsan Hakları Bildirgesi'nin Birinci Maddesinin çocuğuyum. Bu maddeye göre herkesin ifade özgürlüğü hakkı vardır ve kendimizi korkusuzca ifade edebilmemiz gerekir.

2018'de serbest bırakıldım; hükümet fikrini değiştirdiği için değil, insanlar aktivistlerin, gazetecilerin ve blogu olan kişilerin serbest bırakılmasını talep ettiği için. Demokrasi adına harekete geçen, halktı. Cezaevinden çıktığımızda savunduğumuz ve uğruna fedakarlık ettiğimiz şeylerin en sonunda gerçekleşeceğini umuyorduk, halen de umuyoruz. Demokrasi için çok uzun süre mücadele ettik. İnsan hakları aktivisti ve bir gazeteci olarak bunu başarana kadar da mücadelemi sürdüreceğim. İfade özgürlüğü haklarımızın ve demokrasinin temelidir. Her şeyin temelidir.

Fikirlerimizi misillemeye uğrama korkusu duymadan ifade edebilmeliyiz. Demokrasi çağındayız. Ben durmayacağım, sürgüne gitmeyeceğim ve vazgeçmeyeceğim. Yaptığım işten hiçbir zaman kuşku duymadım. Çünkü insan haklarını savunmak doğrulandı. Demokrasi işler hale gelene kadar da sonuçları her ne olursa olsun doğruları söyleyeceğim.

Uluslararası Af Örgütü destekçilerine daima minnettar kalacağım. Böyle devam etmelisiniz. Siz insanlığın vicdanı, ezilenlerin sesisiniz. İnsan hakları savunucuları, herkesin zorbalıktan kurtulduğu güne kadar seslerini yükseltmeli.

Saygılarımla

ESKİNDER NEGA
(Eski düşünce mahkumu)

YEMEN: DÜNYA ÜZERİNDEKİ CEHENNEM

BERİL ESKİ

Uluslararası Af Örgütü Basın Koordinatörü

Johan Mathias Sommarström, İsveçli bir savaş muhabiri. İsveç Radyosu Türkiye ve Orta Doğu muhabiri Sommarström, uzun yıllardır dünyanın çeşitli bölgelerinde çatışmaları ve savaşları takip ediyor. Libya, Suriye, Irak gibi dünyanın en zor bölgelerinden haber geçen Sommarström, bugüne kadar gittiği yerler arasında en çok Yemen'den etkilenmiş. "Daha önce gittiğim hiçbir yere benzemiyor" diye anlattığı Yemen'i, "dünya üzerindeki cehennem" olarak tanımlıyor.

Sommarström'le Yemen'de karşılaştığı manzara, savaşın boyutları ve Yemen'deki insani krizin haberleştirilmesi üzerine konuştuk.

Yemen'e nasıl gittin? Bir militan gruba veya orduya bağlı olarak mı çatışma bölgesine girdin?

Yemen'e şimdiye dek iki defa gittim. İlk gidişim zordu çünkü Suudi Arabistan öncülüğündeki Koalisyon'a bağlı olarak girebilmişim. Dolayısıyla Yemen ordusu ve diğer militan gruplarla hareket etmem gerekmişti. Ancak ikinci gidişimde Yemen'deki bir gazeteci bana gazetecilik vizesi ayarladı. Ancak kendisi artık

gazetecilik yapamıyor çünkü yerel gazeteciler taraf tutmuyorsa, haber yazmaları imkansız. Gazetecilik yalnızca taraf tutularak yapılabilir. Bazı Husi gazetecilerin hayat boyu iz taşıyacak şekilde dövüldüğüne ve işkence gördüğüne şahit oldum.

Peki bir gazetecinin böylesine kutuplaşmış bir çatışma ortamında neye dikkat etmesi lazım?

Siyasilerle konuşmamaya çalışmak lazım. Bir

gazeteci uyanık olmalı, herkesin gizli bir gündemi var ve bir tarafı destekliyor. Söyledikleri doğru olmayabilir. Her şeyden ama her şeyden şüphe duymak gerekiyor. Bazen öğrendiklerinizi teyit etmek imkansız olabiliyor. Mesela hapishanedeki kötü muameleden bahsetti birisi, o hapishanede kalmış ve bu muameleye maruz kalmış veya orada çalışmış en az birkaç kişiyle görüşmek gerekiyor.

SAVAŞIN EN BÜYÜK MAĞDURU ÇOCUKLAR

Yemen'den nasıl haberler geçtin?

En çok etkilendiğim haberlerden biri, 9 yaşındaki bir çocuk askerin rehabilitasyonu hikayesiydi. Bu çocuk savaşın ön safhalarında yer almış, insanları öldürmüş bir askermiş. Daha sonra Suudi Arabistan tarafından fonlanan rehabilitasyon merkezine getirilmiş. Rehabilitasyon merkezi çok önemli bir iş yapıyor, bu çocukları topluma kazandırmaya çalışıyor. Orada 18 yaşından küçük birkaç bin çocuk bulunuyor. Hatta 8 yaşında bir çocuk bile gördüm.

Bu çocuklar rehabilitasyon merkezine nasıl yerleştiriliyor?

Çoğu savaştan kaçıyor. Bazen aileler savaştan çıkarıp götürüyor. Bazıları da Husiler tarafından kaçırılmış veya Husilere satılmış çocuklar. İşe de yarıyor. Çocuklar burada yaşıyor, okula gidiyor, dil öğreniyor. Bir nevi hayata dönüyor.

Ayrıca insan hakları ihlalleri, cezaevinde işkence gören gazeteciler, açlık ve yetersiz beslenme, kolera gibi sorunlar üzerine de haber geçtim. Ama gördüğüm şu: Bu savaşın en büyük mağduru çocuklar. Her saat başı bir çocuk, tedavi edilebilir hastalıklar nedeniyle hayatını kaybediyor. Hayatımda bu kadar kötü bir sahneyle hiç karşılaşmamıştım. Hastanelerde ve kamplarda çocuklar görüyorsunuz ve öleceklerini biliyorsunuz. Her ay binlerce çocuk bu şekilde ölüyor. Yeterli ilaç ve doktor yok, bazı sağlık merkezlerinde yeterli bilgi sahibi çalışan yok. Bazı bölgelerden sağlık hizmetine erişim en az 7 saat sürüyor.

Peki bu insani krize rağmen neden kurumlar devreye girmiyor?

Giriyorlar ama asıl sorun hava ve liman ulaşımının yüzde 70'inin kapalı olması. O nedenle gelen yardımlar en çok ihtiyaç duyulan bölgelere ulaşmıyor. Ayrıca gelen yardımlar para ettiğinden, bazı milisler ve militan gruplar bu yardımları çalıp satıyor. Sahte insan listeleri yaparak yardımları çalanlar oluyor. Aslında ihtiyacı olanlara bu yardımları ulaştırmıyorlar. Bunu yapan bir kişiyle tanıştım, bir sene boyunca yardım kurumlarını dolandırmış, sonunda bölgeden kaçmış çünkü vicdanen dayanamamış. Kurumlar da bu yüzden kimseye güvenemiyor. Ama büyük kurumlar iyi çalışıyor. Örneğim Birleşmiş Milletler'in çalışmaları oldukça şeffaf ve iyi.

İnsanlar ne istiyor?

Kiminle konuşsam "güvenlik" istiyor. Çocuklar bile. Bazı çocuklar okula gitmek istediklerini söylüyor. Hiçbir yer güvenli olmadığından, dünyanın kendilerine ilgi göstermesini istiyorlar. Eylül'de taraflar arasında görüşmeler sürerken durum daha iyiydi ama yine kötüleşti. Halk, "yabancı" ülkelerin müdahalesinden ziyade bölgedeki ülkelerin bu sorunu çözmesini bekliyor.

Yemenli bir çocuğun çizdiği resim

Yemen'de 2014'ten bu yana Suudi Arabistan'ın öncülüğündeki Koalisyon ile Husiler arasındaki savaş sürüyor. Yemen bugün dünyanın en ciddi insani krizini yaşayan ülkesi. 28 milyonluk nüfusun yaklaşık 23 milyonu yardıma muhtaç durumda. Uluslararası Af Örgütü de tarafların işledikleri insanlığa karşı suçları ve savaş suçlarını daha önce defalarca belgeledi. Af Örgütü, Batılı ülkelere Suudi Arabistan öncülüğündeki Koalisyon'a silah satmaması için çağrıda bulunuyor.

“Bizler şimdi harekete geçmezsek,
kim harekete geçecek?”
İKLİM AKTİVİSTİ
VARSHA YAJMAN

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ’NÜN 2019 VİCDAN ELÇİSİ ÖDÜLÜ İKLİM AKTİVİSTİ GRETA THUNBERG İLE “İKLİM İÇİN OKUL BOYKOTU” HAREKETİNE VERİLDİ

“Bu hareketin bir
parçasıyız çünkü
bugünümüzü
ve geleceğimizi
önemsiyoruz.”
İKLİM AKTİVİSTİ
BRUNO RODRÍGUEZ

“İnsan hakları krizi ile iklim krizi birbiriyle ilişki içinde.
Birini çözmeden diğeri çözemeziz. İklim değişikliği
insanların besin yetiştiremeyeceği, yaşadığı evlerin
tehlike altına gireceği ve sağlıklarının bozulacağı
anlamına geliyor. Hükümetler bizi korumakla yükümlü
olduklarına göre, iklim değişikliğinin hayatlarımızı
mahvetmesine son vermek için neden hiçbir şey
yapmıyorlar?”
GRETA THUNBERG

UAÖ Genel Sekreteri Kumi Naidoo ödüle dair yaptığı açıklamada,
“Uluslararası Af Örgütü’nün en önemli ödülü olan Vicdan Elçisi Ödülü,
insan hakları mücadelesinde benzersiz bir liderlik ve cesaret sergileyen
kişilere verilmektedir. Bu yıl ödül için Greta Thunberg ile İklim İçin Okul
Boykotu hareketinden daha iyi adaylar düşünmüyorum” dedi. Naidoo,
şunları söyledi:

“Dünyanın dört bir yanındaki genç aktivistlerin iklim krizinin gerçekleriyle
yüzleşmemiz için sergilediği kararlılıkla gurur duyuyor ve onlardan ilham
alıyoruz. İklim İçin Okul Boykotu’na katılan her genç, bir insanın vicdaniyla
hareket etmesinin somut bir örneğidir. Bu gençler bize, sandığımızdan
daha güçlü olduğumuzu ve iklim felaketine karşı insan haklarının
korunmasında hepimize görev düştüğünü hatırlatıyor.”
UAÖ’nün Vicdan Elçisi Ödülü 2002 yılında verilmeye başlandı. Ödül
vicdaniyla hareket eden, adaletsizliğe karşı duran, yeteneklerini
başkalarına ilham vermek için kullanan ve bu şekilde insan hakları
mücadelesine katkı sunan kişilere ve gruplara verilmektedir. UAÖ’nün
Vicdan Elçisi Ödülü’nü daha önce kazananlar arasında Nelson Mandela,
Malala Yusufzay, Harry Belafonte, Ai Weiwei, Batı ve Orta Afrika Gençlik
Grupları, Angélique Kidjo, Kanada Yerli Halklar hareketi, Alicia Keys ve
Colin Kaepernick bulunmaktadır.

DÜNYAYI DEĞİŞTİRMEYE KARARLI BİR GENÇLİK HAREKETİ

İsveçli Greta Thunberg, İklim İçin Okul Boykotu hareketini Ağustos 2018’de
başlattı. Greta, iklim değişikliğine karşı daha ciddi tedbirler alınmasını
sağlamak için her Cuma okula gitmek yerine İsveç meclisi önünde protesto
yapmaya karar verdi.

Greta’nın iklim kriziyle ilgili farkındalık yaratma çabaları hızla tüm dünyaya
yayıldı. Dünyanın dört bir yanında 1 milyon üzerinde genç 24 Mayıs’ta
İklim İçin Okul Boykotu’na katıldı. Avustralya, Brezilya, Hindistan, Nijerya,
Pakistan, Birleşik Krallık, Almanya, Japonya, Filipinler ve Uganda’nın da
aralarında bulunduğu 100’ün üzerinde ülkede protestolar gerçekleştirildi.

“Bazen gerçekten üzülüyorum, çünkü konuşmaya
çalıştığım bazı insanlar dinlemek bile istemiyor.
Bazıları bize hakaret ediyor, bazıları siyaset yaptığımızı
söylüyor, bazılarıysa tamamen görmezden geliyor.
Başladığımız işi bitiremeyeceğimizden kuşulanıyorlar.
Ama herkesi temin ederim ki başladığımız işi bitirmeye
kararlıyız, çünkü artık geleceğimiz söz konusu.”
İKLİM İÇİN OKUL BOYKOTU AKTİVİSTİ KANANURA IRENE

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ KART OYUNU HAZIR! ÇOCUKLAR, BÜYÜKLER, VAR MISINIZ BİRLİKTE İNSAN HAKLARI KONUŞMAYA?

İnsan hakları sadece yüksek siyasetin, uluslararası platformların, insan hakları ihlallerini engellemeye çalışan insan hakları mücadelesinin konusu değil. İnsan hakları aynı zamanda ve her zaman, ister arkadaş ya da dost, ister sevgili, ister iş arkadaşı, ister kardeş, ana-baba ya da çocuk olalım birbirimizle ilişkimizin niteliğini de belirleme iddiasını içerir. Boşuna değil, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin birinci maddesinin “Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdanla donatılmışlardır, birbirlerine kardeşlik anlayışıyla davranmalıdırlar” demesi. Çocuk ya da yetişkin her birimiz eşit haklara sahibiz, her birimiz eşit değerdiz. Bu kardeşlik anlayışı aynı ana babadan olmada değil, insan olmadaki ortaklığımıza, insan olma ve eylemlerimizde insan kalma sorumluluğumuza dayanan ve itina ile inşa etmemiz bir ilişki biçimini ifade eder.

Uluslararası Af Örgütü’nün küresel insan hakları mücadelesinin değişmez çıpası olan İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 70 yılını kutlamak ve insan hakları evrensel bildirgesinin değerlerini çocuklarla yetişkinler arasındaki oyunların, sohbetlerin konusu yapmayı hedefleyen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Kart Oyununu tam da bu amaçla hazırladık.

Uluslararası Af Örgütü’nün insan haklarının evrensel değerlerini her zaman, her yerde ve herkes için hayata geçirmek üzere yılmadan çalışan her yaştan insan hakları savunucularına armağanı olan kart oyunumuzu çocuklara, öğretmenlere yanı sıra üye ve destekçilerimize ulaştırmak için sizden gelecek talepleri bekliyoruz.

Eğer siz de çocuklar ile yetişkinler arasındaki eşitliğe inanıyorsanız, çevrenizdeki çocuklarla ve yetişkinlerle insan hakları üzerine konuşmayı ve bu yolla kaliteli zaman geçirmeyi bizim gördüğümüz kadar anlamlı ve önemli görüyorsanız bize, ihe@amnesty.org.tr 'ye yazın. Kart oyunumuzdan size de gönderebiliriz.

Aşağıda, çocuklar ve yetişkinler için Kart Oyunu oynama önerilerimizi görebilirsiniz.

Sizden tek isteğimiz oynadıktan sonra Kart Oyunu ile ilgili görüş ve önerilerinizi, bir de isterseniz oynarken çektiğiniz fotoğraflarınızı bizimle paylaşmanız.

LÜTFEN, BİZE YAZIN: ihe@amnesty.org.tr

Keyifle oynamanız dileğiyle...

MEHMET ONUR YILMAZ

Uluslararası Af Örgütü İnsan Hakları Eğitimi Programı Koordinatörü
onur.yilmaz@amnesty.org.tr

MADDE 7

Herkes yasa önünde eşittir.
Herkesin yasa tarafından
ayrım gözetilmeksizin,
eşitlikçi ve adil bir
yaklaşımla korunmaya
hakkı vardır.

MADDE 9

Hiç kimse keyfi
olarak yakalanamaz,
tutuklanamaz, sürgün
edilemez.

MADDE 14

Kendi ülkesinde zulme
uğrayan herkesin başka
ülkelere sığınmaya hakkı
vardır.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ KART OYUNU OYNAMA ÖNERİLERİ

OYUN-1: EŞLEŞTİRME

OYUNUN AMACI: İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ile ilgili genel bir bakış edindirmek ve insan hakları konusunda sahip olduğunuz bilgileri güçlendirmek.

KAÇ KİŞİ İLE OYNANIR: 2-8 kişi

YAŞ: 8 yaş üzeri

SÜRE: Yaklaşık 30 dakika

NASIL OYNANIR: 60 kartı iyice karıştırın ve masanın üzerine kapalı şekilde dağıtın. İki kart bir çift yapar ve birbiriyle eşleşir. Birinci kartın üstünde İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nden bir madde, ikinci kartın üstünde ise o maddeye karşılık gelen resmi göreceksiniz. Bir kişi iki kartı çevirip açar. Amaç, madde ve ilgili resmin olduğu çiftleri bulmaktır. Oyuna katılan herkes, oyunculardan biri bir çifti bulana kadar kartların yerini hatırlamaya çalışır. Çifti bulan kişi o kartları tutar ve tekrar çift bulmaya çalışır. En çok sayıda çifti bulan oyunu kazanır.

OYUN-2: RESMİN ÖYKÜSÜ

OYUNUN AMACI: Evrensel insan hakları değerleri ile ilgili düşündürmek

KAÇ KİŞİ İLE OYNANIR: 2-6 kişi (en az bir yetişkin eşliğinde oynanması önerilir)

YAŞ: 4-6 yaş

SÜRE: Kart başına 30 dakika...

GEREKİLİ DİĞER MALZEMELER: Resim kağıdı, boya

kalemleri

NASIL OYNANIR: Bu oyunda kart setindeki resimli kartlar kullanılır. Oyunda yer alan yetişkinin rolü kolaylaştırıcılıktır. 30 adet resimli kart masanın üstüne resimli yüzeyleri altta kalacak şekilde serilir. Oyuncuların her biri birer kart seçer. Oyunculardan beklenen sırayla seçtiği kartta kimler olduğunu, kartta resmedilen olayın ne olduğunu hikayeleştirerek anlatmasıdır; hikayenin konusu nedir, bu sahnenin öncesinde ne olmuştur, o anda ne olmaktadır, bir sonraki sahne nasıl olacaktır, olabilir ... Kolaylaştırıcı ve diğer oyuncular hikaye anlatıcısına bu ve benzeri sorular sorarak ve önerilerde bulunarak hikayenin kurulmasına yardımcı olurlar. Kolaylaştırıcı soruları sormaya kendisi başlar ve diğer oyuncuları da sorular sormaya ve katkı vermeye teşvik eder. Soruların amacı bir doğru bulmak değil, birlikte düşünmek ve hikayeyi birlikte geliştirmektir. Hikaye, yapılan tartışma ve sorulan sorularla olgunlaştıktan sonra her oyuncu resimli kartın hikayesini kendi bakış açılarından resim kağıdına çizer. Resimli kartın hikayesinin ismi oyuncular tarafından hep birlikte belirlenir. Hikayeleştirme oyunu her oyuncu için tekrar edilir. Çocukların yaptığı resimler, belirlenen hikaye ismi ve resimli kartın ilgili olduğu değer başlığı altında oluşturulacak bir panoda/köşede sergilenir.

Oyunu oynayan herkes uygun görürse ve resimli öykülerin dijital kopyalarını bize de gönderirseniz bu yıl içinde hayata geçireceğimiz insanhaklari.tv platformunda yayımlamayı çok çok isteriz.

OYUN-3: UYKUDAN ÖNCE

OYUNUN AMACI: Evrensel insan hakları değerleri ile ilgili düşündürmek

KAÇ KİŞİ İLE OYNANIR: Bir yetişkin, bi çocuk toplam 2 kişi

ÇOCUKLAR İÇİN ÖNERİLEN YAŞ ARALIĞI: 4-6 yaş

Süre: 15-30 dakika

NASIL OYNANIR: Her kartın bir öyküsü vardır. Hatta bazı kartların birden çok... Bu öyküleri zaman içerisinde insanhaklari.tv'de de yayımlayacağız. Sizden gelenlerle biriken bu öyküler kulaktan kulağa dolaşacak ve çoğalacak. Ama bir yerden başlamalıyız, o yüzden ilk hikayeyi sizin anlatmanızı istiyoruz. Resimli kartlardan bir kart seçin ve uykunun hemen öncesinde rüyalar alemine gitmeden önceki anlarına eşlik ettiğiniz çocukla o kartın hikayesini birlikte oluşturun. Sonra o hikayeyi çocuğun uykusunda demlenmeye bırakın. Sonra, dilerse ki kurduğunuz hikayeyi bize de ulaştırın ki diğer çocuklara ulaştırılsın.

E-MAIL ADRESİMİZ: ihe@amnesty.org.tr

FACEBOOK'TAKİ ANİ DEĞİŞİM, İNSAN HAKLARI ARAŞTIRMALARINI OLUMSUZ ETKİLİYOR

SAM DUBBERLEY

Uluslararası Af Örgütü Dijital Doğrulama Birimleri'nin Yöneticisi

Dünyanın herhangi bir yerinde insan haklarıyla ilgili bir kriz ortaya çıktığında, Uluslararası Af Örgütü (UAÖ) olup bitenlere doğrudan tanıklık etmeyi ve ihlalleri ortaya çıkarmayı amaçlıyor. Fakat bazen güvenlik veya yönetimle ilgili sorunlar veya diplomatik konular çalışmalarımızı sürdürübilmemizi engelliyor. Buna benzer durumlarda, ilgili krizin gidişatını an be an takip edebilmek için sosyal medya platformları da dahil olmak üzere uzaktan kullanılabilen araçları tercih ediyoruz.

Dünyanın dört bir yanında, tabandan gelen insan hakları savunucuları insan hakları ihlallerini kayıt altına almak ve bu görüntüleri Facebook, Youtube ve Twitter gibi seslerini en çok duyurabilecekleri kanallardan paylaşmak için büyük riskler alıyor.

Bu platformların hepsi bilginin daha demokratik hale gelmesi, fikirlerin paylaşımı için yeni bir ortam yaratılması ve dünyanın çeşitli yerlerindeki insanlar arasında bağlantılar kurulması gibi kuruluş ilkelerini esas alıyordu.

İnsan hakları savunucularına “Yakın çevrenizde neler olup bittiğini tüm dünyanın görmesi için içeriğinizi burada paylaşın” diyorlardı. İnsanlar da en ağır ihlallere (yargısız infazlar, varil bombaları ve işkence vb.) ilişkin fotoğrafları ve videoları paylaştı. Böylece sorumlulardan hesap sorulmasının sağlanması için gerekli kanıtların en önemlilerini sunmuş oluyorlardı.

İnsan hakları örgütleri bu yeni ortama hızla uyum sağladı ve imkanlarını kullanmaya başladı. Bugün büyük ölçüde sosyal medya platformları tarafından kurulan dijital çevrelerden faydalıyoruz. Araştırmalarımızda, giderek daha yoğun bir şekilde, görgü tanıklarıyla yaptığımız mülakatları sosyal medya içerikleriyle destekliyoruz. Örneğin, sosyal medya platformlarında insan hakları ihlallerinin takip edilmesi, bulunması, doğrulanması ve kanıtlarla desteklenmesi için Dijital Veri Doğrulama Birimleri'ni kurduk. Bu birimler, konuyla ilgili eğitim verdiğimiz öğrencilerden oluşuyor.

Ancak, son zamanlarda, sosyal medya platformları, ağırlıklı olarak kullandığımız araçlarda bize danışmadan veya çok sınırlı ölçüde fikrimizi alarak değişiklik yapmaya başladı. Bu platformların birçoğu yıllarca bizi çalıştaylara ve söyleşilere davet etti, çalışmalarımızı ne kadar değerli bulduklarını ve insan haklarına ne kadar saygı duyduklarını anlattı. Biz de onları dinledik. Şimdi bir anda verdikleri desteği geri çekiyor ve insan haklarını koruma imkanlarımızı sınırlandırıyorlar.

Daha bu ay Facebook'un arama işlevlerinde önceden duyurulmamış ani bir değişiklik yapıldı ve açık kaynaklı araştırmalar yapan araştırmacılar bu değişiklikle altüst oldu. Facebook'un Grafik Arama Motoru, araştırmacıların herkese açık içerikleri bulmasını sağlayan bir araçtı. Bu araç olmadan içerikleri bulmak, samanlıktaki iğne aramak gibi bir hal aldı.

Örneğin, Libya'da silahlı bir grubun lideri olan Mahmud El-Verfalli vakasını ele alalım. Uluslararası Ceza Mahkemesi, büyük bir kısmı Facebook'ta paylaşılan videolara dayanarak El-Verfalli hakkında arama kararı çıkarmıştı. Sivil toplum araştırmacıları, Facebook'un Grafik Arama Motorunu kullanarak El-Verfalli'nin yargısız infazlar yaptığını veya bu yönde emir verdiğini belgeleyen videoları tespit etmiş, daha sonra da bu durumu yasal soruşturma yürüten yetkililerin dikkatine sunmuşlardı. Grafik Arama Motoru olmasaydı, Myanmar ordusunun 2017 sonlarında Arakanlılara yönelik insanlığa karşı suçlar ve soykırım kapsamına girebilecek suçlar işlediğine dair bazı ürkütücü kanıtları da bulamazdık. Suriye'de Esad rejiminin İdlib'de bir hastaneyi bombaladığını gösteren videoları tespit edemedik. Ayrıca bu videolar, çalıştığı hastanenin yıkıldığını gören bir doktorun tanıklığını destekliyordu.

Facebook şu an Grafik Arama Motorunu kullanıma kapatmış durumda ve bunun sonuçları tahmin edilenden çok daha kötü olabilir.

Sosyal medya şirketlerinin insan hakları alanındakileri yüzüstü bıraktığı ilk durum bu değil. YouTube, 2017

ortalarında, hükümetlerin terörü tasvir eden veya öven içerikleri kaldırması için yaptığı baskılar sonucunda Suriye'de çekilen videoları toplu halde kaldırmaya başlamıştı. Suriye'deki çatışmalarda işlenen suçları belgelemek ve en nihayetinde sorumlulardan hesap sorulmasını sağlamak amacıyla kurulan Berlin merkezli sivil toplum örgütü The Syrian Archive, sahadaki sivillerin risk altına girerek sosyal medyada paylaştığı yüz binlerce videoyu kaybetti. İnsan hakları alanındakilerin bir araya gelmesi ve duruma itiraz etmesi sonrasında YouTube geri adım attı ve bu videoların bazılarını geri getirdi. Ancak YouTube'un içerik kaldırma politikası nedeniyle benzeri içeriklerin korunması için hala durmadan mücadele etmek gerekiyor.

En kötü senaryoda, algoritmalar, insan hakları savunucularının paylaştıkları videoları paylaşıldıkları an kaldırabilir ve bunun araştırmacılar açısından son derece olumsuz etkileri olabilir. Bir videonun paylaşıp paylaşılmadığını bilmediğimizde onun yeniden yüklenmesini veya savaşın herhangi bir aktörüne karşı dava açmak için kullanılmasını da talep edemeyiz.

Google Earth 2018'de Panoramio isimli ve sıklıkla kullanılan kaynağı kaldırarak insan hakları alanındakilere ağır bir darbe vurdu. (İnternetteki içerikleri kullanan her insan hakları araştırmacısında bulunması gereken iki araçtan biri olan) Google Earth Pro ile birlikte çalışan Panoramio, insan hakları araştırmacılarının geriye dönüp 2010 öncesinde Halep'e veya şu an çatışmaların yaşandığı Nijerya'ya ve Kamerun'a giden insanların internette paylaştığı tatil fotoğraflarını ve benzer içerikleri incelemelerini sağlıyordu. Bu kaynak, hava saldırısını gösteren bir videonun nerede çekildiğini, herhangi bir işkence görüntüsünün nerede kaydedildiğini veya insan kaçakçılığının mağduru olan bir kişinin en son nerede görüldüğünü belirlemek gibi oldukça fazla vaktimizi alan çalışmalarda bize yardımcı oluyordu.

Özel hayatın gizliliğini daha iyi korumak isteyen platformlara itirazımız yok. Bu bizim de önem verdiğimiz bir insan hakkıdır. Fakat sosyal medya platformları, insan hakları araştırmacılarına hiçbir şekilde danışmadan tüm araştırma işlevlerini kaldırdıkları için doğru dengeyi yakalayamıyorlar. Ayrıca, insan haklarını destekledikleri yönündeki iddiaları da boşa çıkıyor.

Facebook'un bir sözcüsü şirketin “grafik arama motorunun bazı özelliklerini durdurduğunu” ve “araştırmacıların ihtiyacı olan araçları temin etmek için onlarla yakın iş birliği” yaptıklarını açıklamıştı.

Özel hayatın gizliliğine saygı gösterilmesini sağlamakla insan hakları savunucuları ve en zor zamanlarda sesini duyurmaya çalışan ihlal mağdurlarına destek olmak arasında denge kurulmasına katkıda bulunmak için sosyal medya platformları ile konuşmaya ve iş birliği yapmaya daima hazırız. Umuyoruz ki sosyal medya platformları, bu ihlallerin belgelenmesinde ve adalet için verilen mücadelede üstlenebilecekleri ve üstlenmeleri gereken rolü kabul ederler.

SEVGİ NEFRETİ YENECEK SRİ LANKA VE YENİ ZELANDA SALDIRILARI

TARIK BEYHAN

Uluslararası Af Örgütü Kampanyalar ve İletişim Direktörü

15 Mart 2019 günü Yeni Zelanda'da iki camiye Cuma Namazı sırasında saldırı yapıldığı haberleri tüm dünyayı sarstı. 51 kişinin öldüğü 49 kişinin yaralandığı bu saldırılar nefretin ve şeytanlaştırmanın sonuçlarını tekrar gözler önüne serdi.

Birçok Müslüman bu saldırıyı küresel çapta yükselen İslamofobi'nin küçük bir parçası olarak gördü. Mesela, Myanmar'da yıllardır süregiden nefret söylemi ve zulmün üstüne 2017'deki acımasız etnik temizlik sürecinde çoğunluğu Müslüman olan binlerce Arakanlı öldürüldü, 700.000 Arakanlı ise Bangladeş'e gitmek zorunda kaldı.

Çin'de çoğunluğu Müslüman olan Uygur, Kazak ve diğer etnik gruplardan 1 milyona yakın insan, "eğitim yoluyla dönüşüm" adı verilen kamplarda zorla tutuluyor.

Hindistan'ın tarihsel çok-inançlı karakteri, 2002 yılında Narendra Modi'nin liderliğindeki Gucerat eyaletinde yüzlerce Müslümanın ölümüyle sonuçlanan pogrom ile darbe aldı. Bugün Hindistan'ın başbakanı olan Narendra Modi'nin Hindu Milliyetçiliği birlik sağlamaktan çok bölünmeye neden oldu.

Batıda Müslümanlara karşı daha az şiddet olayı yaşansa da birçok politikacının Müslüman karşıtı mesajları gelecek için karamsar bir tablo yaratıyor. Fransa'da Marine Le Pen'in söylemleri, Brexit kampanyasının merkezinde Türkiye'nin AB'ye katılmasıyla oluşacak

"İslam tehdidi"nin olması, Trump'ın "Müslümanların ABD'ye girişini tamamen engelleme" vaadi... Fakat, bu saldırılar sadece İslamofobinin sonucu değil. Dünyada mağdurlar çok çeşitli, failler de...

Yeni Zelanda saldırısından yaklaşık 1 ay sonra, 21 Nisan 2019 tarihinde, bu sefer Sri Lanka'da oldukça trajik başka saldırılar yaşandı. Paskalya günü, 3 kilise ve 3 otele yapılan bombalı saldırılarda 259 kişi öldürüldü, 500'den fazla kişi yaralandı.

Geçtiğimiz yıl da bir Nazi'nin ABD'de bir sinagoga girip 11 kişiyi öldürmesine tanık olduk.

Çin, Pakistan ve Endonezya'da Hristiyanlar baskı ve zulme uğruyor. İsrail'in işgal ettiği topraklardaki Hristiyan ve Müslüman Filistinliler her gün şiddet ve ayrımcılığa maruz kalıyor.

Fransa ve Almanya'da geçtiğimiz yıl antisemitizm trajik oranda arttı. Doğu Fransa'da Yahudi mezarlıklarındaki mezar taşlarına çizilen gamalı haçlar hala gözümüzün önünde.

Bu saldırıların altında ulus devletlerin azınlıklara nasıl davrandığı yatıyor. Ve bu nedenle, ülkesinde bir tane kilise bulunmasına izin verilmeyen Suudi Arabistan veliaht prensinin Çin'in Müslüman azınlıklara kötü muamele etmesini desteklemesi bizim için sürpriz değil.

Bir ulus gücünü tüm insanlarına nasıl davrandığına göre elde eder. Bir arada yaşayabilmek güçlü bir ulusun göstergesidir. Toplumun her bireyi kendi yaşam tarzını sağlıklı bir şekilde sürdürebiliyorsa, topluma uygun bir şekilde katkı sunabiliyorsa en önemlisi olmak istediği gibi olabiliyorsa, o ulus güçlü bir ulustur.

Yeni Zelanda, hem hükümet hem de toplum düzeyinde saldırılara karşı dimdik durdu. Yeni Zelanda Başbakanı Jacinda Ardern'de cisimleşen bu duruş, çok-kültürlü bir ulusun nasıl olması gerektiğini tüm

dünyaya gösterdi.

Sri Lanka saldırısının ardından öfkenin ülkenin Müslüman nüfusuna yönelmesinden korkuluyordu. Sri Lanka'da nüfusun küçük bir kısmını oluşturan Müslümanların yanı sıra Pakistan, Afganistan, İran ve Myanmar'dan gelen 1600 mülteci ve sığınmacı da bulunuyor. Özellikle Pakistan'dan gelen Ahmedî Müslümanlar ve Hristiyanlar, Afganistan'dan gelen Şiiler anayurtlarında oldukça fazla zulme uğramış, silahlı sektler grupların saldırılarına uğramış dini gruplardan oldukları için Sri Lanka'ya sığınmışlardı. Sri Lanka, bu mülteci ve sığınmacılara cömertçe güvenlik ve barınma sağladı.

Fakat maalesef korkulan oldu. Dehşet verici saldırıların ardından 1200 mülteci ve sığınmacı bazı grupların saldırılarına uğradı, mülklerine zarar verildi. Önce ibadethanelere ve polis merkezlerine sığındılar fakat tehditler devam ettiği için buraları da terk etmek zorunda kaldılar.

Sri Lanka'daki siyasi ve dini liderler de bu trajik zamanda nefrete karşı durup birlik, beraberlik ve dayanışmayı sağlamalıydı. Fakat 25 yıl süren ve birçok insan hakları ihlali yaşanan iç savaşın bitmesinin üstünden daha 10 yıl geçmiş olmasına rağmen insan hakları konusunda oldukça fazla ilerleme kaydetmiş olan Sri Lanka, olağanüstü düzenlemelerle geriye doğru gidiş yaşadı.

Saldırı sonrası yürürlüğe giren olağanüstü düzenlemelerde 1 yıla kadar gözaltı süreleri, terörizmin tanımının genişletilmesi, ifade ve basın özgürlüğünün kısıtlanması ve seyahat özgürlüğünün kısıtlanmasının yanı sıra mala zarar verme nedeniyle ölüm cezası verilmesi bile bulunuyor.

Bu saldırıların ardından tüm dünya liderleri gibi Sri Lanka hükümeti de insan haklarını kenara itmek yerine, tüm toplumun evlerine, işlerine veya ibadethanelerine korku duymadan gidebileceği bir güven

ortamı yaratmalı.

NEFRETE KARŞI SEVGİ KAZANACAK

Ayrımcı söylemlerinin nefreti yeterince körüklememesinden dolayı hayal kırıklığına uğrayan nefret dolu kişiler, haklı olduklarını ispatlamak için silahlarını kapıyorlar. Bu saldırıların arkasındaki nefret aynı nefret. İnsanları bölmek, sadece "öyle" oldukları için hedef haline getirmek ve sağ kalabilenler arasında da korku salmak istiyorlar. Fakat ilk şoktan sonra diğer insanlar çoğunlukla bu nefrete karşı harekete geçmek yerine, hiçbir şey olmamış gibi hayatlarına devam ediyor.

İrkçılar ve bağnazlar çeşitlilik içeren toplumların işlemediğini düşünüyor.

Bu nefret dolu insanlar toplumlarımızı istikrarsızlaştırıyor.

Bu tehdidi ortadan kaldırmak için işler daha kötüye gitmeden hareket geçmemiz gerekiyor. Özgürlük, eşitlik, hoşgörü ve karşılıklı saygıyı tüm insanlık olarak tekrar gündemimize almamız gerek.

Dünya liderleri, belirli grupların şeytanlaştırılmasına katkıda bulunmamalı, nefret dolu söylemlerden kaçınmalı, inanç, kimlik, etnisite gibi ayrımlara dayanan politikalar üretmemelidir. Liderler, toplumlarının hiçbir kesiminin birbirine düşman olmaması için sorumluluk almalı.

Biz çoktan harekete geçtik. Barış, özgürlük, umut ve adalet etrafına kurulu bir toplum için 58 yıldır mücadele veriyoruz.

1945'te Naziler savaşla yenilgiye uğratıldı. Bugün ise nefreti, sevgi, hoşgörü ve paylaştığımız insanlık değerleri ile yeneceğiz.

Vicdan Elçisi ödülümüzü verdiğimiz ilk kişi olan Çek Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı Václav Havel'in dediği gibi:

"Gerçek ve sevgi, yalan ve nefrete üstün gelecek!"

Uluslararası Af Örgütü
Türkiye Kampanya
Sorumlusu Milena Buyum,
18 Temmuz'da görülen
Gezi Parkı davasının
ikinci duruşmasından
gözlemlerini paylaştı.

Gezi Davası 18 temmuz 17
Osman Kavala

© Zeynep Özatalay

KOSKOCA DURUŞMA SALONUNDA ADALETE KÜÇÜCÜK YER YOK

Hemen yanı başımda duran sivil giyimli görevli gururla, “Bu duruşma salonu 1,000 metrekare, izleyici salonu da 500 kişilik” diyor, “...avukatlar için 200, sanıklar için 250 kişilik yer var”. Duyduğum sayılar tüylerimi diken diken ediyor. Bulunduğum yer toplu yargılamalar için tasarlanmış bir duruşma salonu. Avrupa’nın en büyük cezaevi olan Silivri Kapalı Cezaevi’nin duvarlarının ardına inşa edilmiş devasa bir salondayım. Buraya Osman Kavala da dahil olmak üzere sivil toplum alanında çalışan 16 kişinin yargılandığı davanın ikinci duruşmasını izlemek için geldim.

Osman Kavala, Kasım 2017’den beri Silivri cezaevinde tutuklu. Kavala ile diğer 15 kişi, 2013’teki Gezi Parkı protestolarına katılmak suretiyle “Türkiye Cumhuriyeti hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevini yapmasını engellemeye teşebbüs etmek” gibi uydurma suçlamalarla yargılanıyor. Suçlu bulundukları takdirde, şartlı tahliye imkânı olmaksızın, ömür boyu hapis cezasına mahkûm edilebilirler.

Sabah erken saatte duruşma salonuna gelip, bu kocaman salonun gözlemcilerle, gazetecilerle, avukatlarla ve yargılanan kişilerle yavaş yavaş doluşunu izliyorum. Aniden yüksek bir alkış kopuyor. Osman Kavala, etrafında en az 15 gardiyanla, salona getiriliyor. Her iki yanında ikişer gardiyan kollarından tutuyor. Yerine doğru ilerlerken bize gülümseyerek dönüyor ve selam vermek için kolunu kaldırmaya çalışıyor. Oturduğu zaman, gardiyanlar, ailesini ve çalışma arkadaşlarını görmesini engelleyen şekilde her iki yanında ayakta duruyor.

Üç hakim ve savcı salona girip yerlerine doğru geçerken hepimiz ayağa kalkıyoruz. Heyet başkanı duruşmanın iki gün sürecekmış gibi planlandığını, ama bir günde bitmesini umduğunu söylüyor ve “Yarın katılacağım başka duruşmalar var” diyor. Akıldan ilk geçense, belki Osman Kavala’nın bugün serbest bırakılacağına bir işareti veriliyor.

Önce savunma makamına söz veriliyor. Avukatlar birer birer 657 sayfalık iddianamede suçlamaları haklı çıkarabilecek hiçbir kanıt olmadığını ayrıntılı bir şekilde açıklıyor. “Madde 312’de tanımlı suçun işlendiğine bir zemin olabilmesi için açık ve yakın bir tehlikenin bulunması gerekir” diyen bir avukat, sözlerini şöyle sürdürüyor: “Ceza hukukunda suç konusu eylem, şüphe ve kanıt arasında devamlılık vardır, bu üçünün birbiriyle bağlantılı olması gerekir. Söz konusu iddianamenin ise bu bağlantıları kurmak gibi bir derdi yok. İddianame sadece her muhalif eylemi suçmuş gibi gösteriyor.”

Daha sonra, davada tutuklu yargılanan tek kişi olan Osman Kavala savunma yapması için kürsüye çağırılıyor. “Gezi Parkı protestolarını organize ettiğime ilişkin en ufak bir kanıt yok” diyen Kavala, savunmasında şunları söylüyor: “Şiddet içeren herhangi bir buluşmaya veya toplantıya katıldığımı ilişkin herhangi bir kanıt bulunmuyor. Tam tersine, ben olayların sükunete ermesi için protestocularla yetkililer arasında arabuluculuk rolünü üstlendim. Gezi Parkı protestolarından sonra sorgulanmadım. İlk kez gözaltına alındığımda bana Gezi ile ilgili sadece Brüksel’deki bir fotoğraf sergisi ve telefonumdaki iki fotoğraf soruldu. Hiçbir kanıt içermeyen bu iddianamenin hazırlanması 16 ay sürdü. 21 aydır cezaevindeyim. Tahliyemi talep ediyorum.”

Osman Kavala’nın etkileyici konuşması dakikalarca alkışlanıyor ve kendi kendime şöyle diyorum: “Bugün serbest bırakılacak, bu saçma sapan eziyet de bitecek.”

Daha sonra savcı ayağa kalkıyor. Savunma makamının taleplerini tekrarlıyor ve son derece yavan bir tonla hepsinin reddini talep ediyor. Üstelik bunun için hiçbir gerekçe, itiraz veya hukuki argüman da sunmuyor. Merak ediyorum, acaba savcı, savunma avukatlarının suçlamalara ilişkin tüm gerekçeleri bir bir çürüttüğü son altı saatte söylenenlerden herhangi birini dinleyip dinlemedi mi?

Duruşmaya ara veriliyor, gardiyanların çevrelediği Osman Kavala salondan götürülüyor, bizim de dışarı çıkmamız isteniyor. Ara kararı öğrenmek için yargılanan kişilerle avukatlarının dışında yalnızca uluslararası gözlemcilerin, diplomatların, milletvekillerinin ve aile üyelerinin tekrar salona girmesine izin veriliyor.

Yarım saat kadar sonra boş salona geri dönüyoruz. Stresten midemin kasıldığını hissediyorum. Ben böyle hissediyorsam kim bilir Osman Kavala’nın eşi Ayşe Buğra kendini nasıl hissediyor?

Heyet geldiğinde yeniden ayağa kalkıyoruz. Heyet başkanı “çoğunlukla” aldıkları kararı okuyor: Sanık taleplerinin tamamı reddediliyor ve Osman Kavala’nın tutukluluğunun devamına karar veriliyor. Bir sonraki duruşma tarihinde Kavala neredeyse iki yılı cezaevinde geçirmiş olacak. Bu, tutukluluk süreleriyle ilgili Türkiye’nin korkunç standartlarına göre değerlendirildiğinde bile, çok uzun bir süre.

Gün boyunca ister istemez gelişen umudumun yok olduğunu hissediyorum. Duruşma salonunun genişliğine bakıp düşüncelere dalıyorum: Koskoca duruşma salonunda adalete küçücük bir yer yok.

Siz de Osman Kavala’nın haksız tutukluluğunun sona ermesi için harekete geçin ve imza verin:
bit.ly/SivilToplumAE

Haksız yere 220 gün cezaevinde tutulan ve Gezi Parkı davasının ilk duruşmada tahliye edilen Yiğit Aksakoğlu tüm Uluslararası Af Örgütü çalışanlarına, destekçilerine ve üyelerine mesaj gönderdi:

“Hiçbir sebep yokken tam 220 gün cezaevinde tek başıma bir odada kaldım. Orada yalnız olmama rağmen dışarda bu hukuksuzlukla ilgili uğraşan insanların olduğunu, benim ve ailemin yalnız olmadığını bilmek en çok umut veren şeylerden biriydi. Umudu beslediğiniz, bana ve aileme güç verdiğiniz, zamanınız ve emeğiniz için, kısaca dayanışma için çok teşekkür ederim. Daha iyi sebeplerle görüşmek ama her zaman dayanışmaya devam etmek üzere çok selam.”

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi, yeniden bir araya gelerek etkili bir şekilde faaliyetlerini sürdürmeye devam ediyor. Geçtiğimiz aylarda tekrar canlanan ve hareketlenen yerel gruplar, yapmış oldukları çeşitli etkinliklerle çalışmalarını görünür kılmaya ve aynı anda hak ihlallerine karşı bir arada ses çıkarmaya devam ediyorlar.

3 MAYIS DÜNYA BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ GÜNÜ

3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü'nde, yerel gruplarımız sosyal medya üzerinden bir etkinlik gerçekleştirdi. İstanbul, Ankara, Eskişehir ve Diyarbakır aktivist grupları, #NeHaberGazeteci ve #ÇokSesliMedya etiketiyle, sadece mesleklerini icra ettikleri için kovuşturmayla uğrayan ve hapis cezası alan gazetecilerin özgür kalması çağrısında bulundu.

NESRİN SUTUDE'NİN DOĞUM GÜNÜ KUTLADIK

Uluslararası Af Örgütü, insan haklarını savunduğu için hapsedilen Nesrin Sutude'nin derhal serbest bırakılmasını talep eden bir imza kampanyası sürdürmektedir. Bu konuda, İstanbul, Ankara, Diyarbakır, Eskişehir Aktivist grubumuz, Nesrin Sutude'nin doğum gününü kutlayan bir video hazırlayarak, Nesrin Sutude'nin özgür kalmasını talep etti. Nesrin Sutude'nin serbest bırakılması için destek vermek isterseniz siz de acileylem.org.tr sitesini ziyaret edebilirsiniz.

FİLİSTİN 70 YILLIK YURTSUZLUK

Uluslararası Af Örgütü, Nakba'nın 70. yılında, bölgede hak ihlallerine uğrayan Filistinli mültecilerin geri dönüş hakkına dikkat çekmek için bir kampanya başlattı. İstanbul Aktivist Grubumuz, Beyazıt Meydanında, Eskişehir Aktivist Grubumuz, Adalar'da bir basın açıklaması gerçekleştirerek konuya dikkat çekti.

21 Haziran'da, 70 Yıllık Yurtsuzluk son bulsun çağrısıyla Kadir Has Üniversitesi ile ortak bir panel düzenledik. Uzun bir aradan sonra İstanbul Aktivist grubumuz, panelde stant kurarak, Uluslararası Af Örgütü'nü tanıttı ve çalışmalara destek verilmesi için katılımcıları bilgilendirdi.

HOMOFOBİ, BİFOBİ VE TRANSFOBİYE KARŞI #fobiniuçur!

17 Mayıs 1990 yılında eşcinsellik, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından hastalık olmaktan çıkarıldı. O zamandan beri 17 Mayıs Homofobi, Bifobi ve Transfobi Karşıtı Gün olarak kutlanıyor. Ankara Aktivist Grubumuz ve uzun bir aranın ardından yeniden bir araya gelen İzmir Aktivist Grubumuz, #fobiniuçur etkinliği kapsamında homofobi, bifobi ve transfobiye karşı aşk ve özgürlük için uçurtmalarını havalandırılar.

İstanbul Aktivist grubumuz, hava koşulları nedeniyle ertelediğimiz etkinliği, İstanbul Onur Yürüyüşü öncesinde, Onur Haftası etkinlikleri kapsamında, Maçka Parkı'nda yapılan uçurtma etkinliği ile homofobi, bifobi ve transfobiye karşı ses çıkardılar.

İzmir Aktivist Grubumuzla birlikte aşk ve özgürlük için birlikte uçurtmalarımızı

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

havalandırdığımız Dokuz Eylül Üniversitesi Eşit Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Topluluğu, Genç LGBTİ Derneği İzmir ve Lavender LGBTIQ+ grubuna desteklerinden dolayı teşekkür ederiz.

BİZ Cinsel Yönelim ve Cinsiyet Kimliği Araştırmaları Derneği'ne, rengarenk uçurtmalarımızla birlikte Antalya'da da fobini uçur etkinliğini birlikte gerçekleştirdiğimiz için teşekkür ederiz.

HAK SAVUNUCULARINA ÖZGÜRLÜK!

Uluslararası Af Örgütü, Osman Kavala ve Yiğit Aksakoğlu'nun serbest bırakılması ve 16 sivil toplum aktörü hakkındaki suçlamaların düşürülmesi için acil eylem kampanyası başlattı. 24-25 Haziran Günü görülen duruşma öncesinde

Ankara Aktivist Grubumuz, acil eylem kampanyası kapsamında tutuklu bulunan hak savunucularının serbest bırakılması için sosyal medya üzerinden bir etkinlik gerçekleştirdi.

20 HAZİRAN DÜNYA MÜLTECİLER GÜNÜ

Uluslararası Af Örgütü Diyarbakır Aktivist Grubu, İzmir Aktivist Grubu ve Eskişehir Aktivist Grubu, Dünya Mülteciler Günü'nde bir araya gelerek film gösterimi ve söyleşi gerçekleştirdiler.

Diyarbakır aktivist grubumuz, yönetmenliğini Soner Akalın'ın yaptığı "Hatırımda" filmini, İzmir ve Eskişehir aktivist grubumuz da yönetmenliğini Ulaş Tosun'un yaptığı "Afganistanbul" filmini izleyip, ardından mülteci hakları üzerine söyleşi gerçekleştirdiler.

Film gösterimi için iletişime geçtiğimiz, Ulaş Tosun ve Soner Akalın'a da destekleri için teşekkür ederiz. (Foto)

GELECEK PLANLARIMIZ

Her yıl olduğu gibi bu yıl da yerel aktivist gruplarımız tanışma toplantılarını Eylül ve Ekim aylarında gerçekleştirecek. İstanbul, Diyarbakır, Ankara, İzmir ve Eskişehir aktivist grubumuz, yeni aktivistleri de bünyesine katarak çalışmalarını ve etkinliklerini sürdürmeye devam edecek. Tanışma toplantılarının ardından İstanbul, Ankara ve İzmir aktivist grubumuz kolaylaştırıcılarını seçecek.

Aktivistimiz olmak, bulunduğunuz ildeki bir aktivizm grubuna dahil olmak veya yaşadığınız şehirde aktivist grubu oluşturmak istiyorsanız bize yazın:

aktivizm@amnesty.org.tr

DAVA GÖZLEM PROGRAMI ALTINDA TAKİP ETTİĞİMİZ DAVALARDA NELER OLDU?

DUYGU TÜREMEZ

Uluslararası Af Örgütü Dava Gözlem Program Sorumlusu

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ DAVASI

Türk Tabipleri Birliği tarafından, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Afrin operasyonu sırasında yayımlanan "Savaş bir halk sağlığı sorunudur" başlıklı bildiri kapsamında açılan davanın üçüncü duruşması 3 Mayıs 2019 günü görüldü.

Davanın bu son duruşmasını, sivil toplum ve demokratik kitle örgütü temsilcisi, AB delegasyonu temsilcileri, milletvekilleri, yerel, ulusal ve yabancı basın temsilcilerinden oluşan kalabalık bir grup izledi.

Duruşmada yapılan son savunmalarda, özellikle, TTB'nin söz konusu bildiri ile aldığı tutumun hekimlik değerlerine referansla alınması gereken evrensel bir tutum olduğu; bulunduğumuz coğrafyada adil ve barış içinde bir yaşam talebinin haklı ve meşru bir talep olduğu ifade edildi.

Sanık avukatları da iddia edilen suçlara ilişkin hiçbir kanıt ve gerekçe sunulmadığını, sadece şüphe ile yetinildiğini, Savcılık mütalaasında da hukuk mantığına aykırı olarak dava konusu bildiri ile ilgili olmayan konu ve kişilere yer verildiğini, benzer açıklamalar için ifade özgürlüğü kapsamında olduğuna dair mahkeme kararları olmasına rağmen bunlara yer verilmediğini belirterek müvekkillerinin beraatını talep ettiler.

Ankara 32. Ağır Ceza Mahkemesi ise kararında; 11 hekime "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama" suçundan ikişer kez 10 ay hapis cezası verdi. Mahkeme ayrıca Hande

Arpat'a sosyal medya paylaşımlarıyla "Terör Örgütü Propagandası" yaptığı gerekçesiyle 1 yıl 6 ay 22 gün hapis cezası verdi. Şeyhmus Gökalp ise "terör örgütü propagandası" suçundan beraat etti.

BERKİN ELVAN

Berkin Elvan davasının 13. Duruşması 19 Haziran günü görüldü. Duruşmada, iki tanık dinlendi. Her iki tanık da görüntülerden kimseyi teşhis edemediklerini belirttiler.

Berkin Elvan ailesi avukatları, olay yeri keşif raporunda sorunlar bulunduğunu ancak rapor ile atışın kimin tarafından atıldığına açıklığa kavuştuğu, atışı yapan kişinin hedef gözeterek atış yaptığının anlaşıldığını ve raporun kendilerini haklı çıkarttığını beyan ettiler.

Mahkeme ara kararında, dosyanın bilirkişiye gönderilmesine karar verdi.

Bir sonraki duruşma 25 Eylül günü görülecek.

HANDE BUSE ŞEKER

İzmir'de yaşayan trans kadın Hande Buse Şeker'in 9 Ocak 2019 tarihinde, evine müşteri olarak gelen polis memuru V.H. tarafından öldürüldüğü iddiasıyla açılan davanın ilk duruşması 21 Haziran günü İzmir 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü.

Duruşma başladığında, sanık avukatı kapalılık talebinde bulundu. Hande Buse Şeker ailesi müdahil avukatları CMK'daki şartları taşımadığından

kapalılık talebinin reddine, yalnızca olay yeri kamera görüntüleri izlendiği esnada duruşmanın kapalı görülmesine karar verilmesini talep ettiler.

Ancak Mahkeme sanığın kapalılık talebinin kabulüne karar verildi ve duruşma salonu boşaltıldı. Yine İzmir Barosu Başkanlığı ve derneklerin katılma talepleri reddedildi.

Sanığın sorgusu ise süre talep etmesi nedeniyle bir sonraki duruşmada dinlenecek.

Bir sonraki duruşma 13 Eylül 2019 günü görülecek.

GEZİ PARKI HAK SAVUNUCULARI DAVASI

2013 yılında gerçekleşen Gezi Parkı eylemlerinin yürütücüsü ve yönlendirici oldukları iddiasıyla 16 sivil toplum aktörü hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası öngören "hükümeti ortadan kaldırmaya ve görevini kısmen veya tamamen yapmasını engellemeye teşebbüs etmek" suçlaması da dahil olmak üzere 9 ayrı suçlama kapsamında açılan davanın ilk duruşması 24-25 Haziran günlerinde Silivri'de görüldü.

Duruşmada, hakkında yakalama kararı olan 6 kişi ve duruşmada bulunamayan 1 kişi dışındaki sanıklar ilk savunmalarını sundular. Sanık savunmalarının ardından tutuklu sanıklar Yiğit Aksakoğlu ve Osman Kavala'nın avukatları tahliye talebinde bulundular.

Davada tutuklu bulunan iki sanıktan Osman Kavala; hakkındaki suçlamaları haysiyet kırıcı bulduğunu, hayatının

hiçbir döneminde özgür seçimler dışında bir yöntemle Hükümet değişikliği düşüncesine yakın olmadığını, yine hiçbir zaman gizli bir planı, faaliyeti, bir örgütle, cemaat yapısıyla gizli bir ilişkisinin olmadığını belirtti.

Diğer tutuklu sanık Yiğit Aksakoğlu ise savunmasında, sivil toplum ve sosyal kalkınma alanlarında araştırma ve çalışma yapan bir uzman olduğunu, hayatı boyunca diyalogdan yana olduğunu, hiçbir zaman şiddeti veya şiddetle gelecek bir değişimi savunmadığını bu nedenle iddianemede ki hakkında yer alan suçlamaların hem kanıttan yoksun hem de inandığı ve yaptıklarıyla ters düştüğünü ifade etti.

Mahkeme, ara kararında, oy çokluğu ile Yiğit Aksakoğlu'nun tahliyesine Osman Kavala'nın ise tutukluğunun devamına karar verdi. Bir sonraki duruşma 18-19 Temmuz olarak belirlendi.

18 Temmuz'da görülen ikinci duruşmada ise sanık avukatlarının bir kısmı savunmalarını sundular.

Avukatlar, sanıkların üzerine atılı TCK'nun 312. Maddesinde yer alan ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası öngören "Hükümeti ortadan kaldırmaya veya görevini kısmen veya tamamen yapmasını engellemeye teşebbüs etme" suçunun maddi unsurlarının cebir ve şiddet olduğunu, bu unsurlar bulunmadan suçun işlendiğinin kabul edilmesinin hukuken mümkün olmadığını, iddianemede ve dosya kapsamında ise sanıklardan hiçbirinin cebir veya şiddet eylemlerinin faili veya azmettiricisi olduklarına dair tek bir delil dahi olmadığını aktardılar.

Mahkeme ara kararında, oy çokluğu ile Osman Kavala'nın tahliye talebinin reddi ile tutukluğunun devamına karar verdi. Mahkeme aynı zamanda, iddianemede yer alan bir kısım tanıkların da bir sonraki celsede dinlenmek üzere hazır edilmelerine karar verdi.

Bir sonraki duruşma, 8-9 Ekim 2019 tarihlerinde görülecek.

3. HAVALİMANI İŞÇİLERİ DAVASI

3. Havalimanı inşaatı devam ederken inşaatçı çalışan işçilerin, iş cinayetleri, çalışma şartlarının ağırlığı, maaşların zamanında veya hiç ödenmemesi, yatakhane ve yemekhanelerde ciddi temizlik sorunları nedeniyle başlattığı eylem neticesinde çok sayıda işçi gözaltına alınmış, 30 işçinin ise tutuklanmasına karar verilmişti.

61 işçi hakkında açılan davanın 3. duruşması 26 Haziran günü görüldü.

Duruşmada İstanbul Havalimanı bünyesinde faaliyet gösteren bir kafede çalıştığını iddia eden bir şikayetçi ile tanık jandarma dinlendi.

Duruşma salonunun aşırı ölçüde küçük olması ve hâkimin tarafsızlığına dair itirazlarla süren duruşmada, Mahkeme, şikayetçinin davaya katılma talebinin kabulüne ve bir sonraki duruşmanın 27 Kasım günü görülmesine karar verdi.

HAK SAVUNUCULARI DAVASI

Aralarında Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi Onursan Başkanı Taner Kılıç'ın olduğu 11 hak savunucusunun

yargılandığı davanın 8. duruşması 16 Temmuz'da görüldü...

Bir önceki duruşmada Savcı'ya esas hakkında mütalaasını hazırlaması için süre verilmişti ancak Savcı'nın değişmesi nedeniyle mütalaanın hazırlanmadığı belirtildi.

Bu nedenle Mahkeme ara kararında, mütalaanın hazırlanması için süre vererek duruşmanın 9 Ekim günü görülmesine karar verdi.

FİNCANCI, NESİN VE ÖNDEROĞLU DAVASI

Türkiye İnsan Hakları Vakfı Şebnem Korur Fincancı, Sınır Tanımayan Gazeteciler Türkiye temsilcisi Erol Önderoğlu ve gazeteci Ahmet Nesin'in, Özgür Gündem gazetesıyla dayanışma kampanyasına katılmaları nedeniyle yargılandıkları davanın 11. duruşması 17 Temmuz'da görüldü.

Savcı bir önceki duruşmada mütalaasını sunarak sanıklar için cezalandırma talep etmişti.

Mahkeme bu duruşmada davayı sonlandırarak tüm sanıkların beraatına karar verdi.

TÜRKİYE RENKLERİYLE GÜZEL

GÖKSU ÖZAHISHALI

Uluslararası Af Örgütü Kampanyalar ve Aktivizm Sorumlusu

İstanbul Onur Haftası Komitesi, aylar öncesinden gönüllülerini aramaya başladı. Her hafta bir araya gelen gönüllüler Onur Haftası'nın organizasyonunu üstlendiler.

Oysa Onur Yürüyüşü – ki Onur Haftası'nın en görkemli etkinliğidir – son 4 senedir keyfi gerekçelerle engelleniyordu. Buna rağmen Komite, bu sene bu durumu engellemek için çeşitli yöntemler denedi.

İstanbul Valiliği'yle yürüttükleri birtakım görüşmelerle Onur Yürüyüşü'nün gerçekleşmesini sağlamak için uğraştılar. Komitenin yaptığı basın açıklamasında, Valiliği'nin yürüyüşe katılacak olanları “tereddütlü grup” gördüğünü bu yüzden de 2019 için belirlenmiş toplanma ve gösteri alanları içinde olan Bakırköy için bile izin almalarının düşük bir ihtimal olduğunu duyurdular.

Olaylar tam olarak böyle gerçekleşti. Bakırköy için de izin alamayan Komite üyeleri, sosyal medyada çağrılarını Taksim'deki Fransız Kültür Merkezi'nin önünde toplanmak için yaptılar. Biz de Af Örgütü olarak etkinliği gözlemlemek için oradaydık.

Erken saatlerden itibaren Taksim'deki güvenlik önlemleri normalin üstündeydi. Ancak insanlar yavaş yavaş toplanmaya başladı. Komite üyelerinden bir grup, güvenlik yetkilileri ile yaptıkları son dakika görüşmelerle Mis Sokak'ta basın açıklaması okumak için anlaştılar.

Bu haber tüm katılımcılara çok iyi geldi. Belki tüm İstiklal Caddesi'nde yürümenin aşkı, sevgiyi, var oluşu binlerce insanla kutlamanın yerini tutamadı, ancak LGBTİ+ hakları ve aktivistleri üzerindeki bunca baskı karşısında bir rahatlatma getirdi. Mis Sokak, bu iyi haberle tam bir kutlama havasına büründü.

Basın açıklaması okundu, sloganlar atıldı ve zaman doldu. Komite üyeleri, katılımcılara yetkililerle anlaşılan zamanın bittiğini bu yüzden de herkesin paralel sokakları kullanarak Mis Sokak'ı boşaltması gerektiğini duyurdu. Art arda tekrarlanan anonslarla, sokağın boşaltıldığından emin olmak istediler. Katılımcılar da barışçıl yollarla sokağı boşaltmaya başladı. Haklı olarak, coşkularını sloganlar atarak, şarkılar söyleyerek devam ettirdiler.

Toplamda yarım saat bile sürmeyen bu kutlama, polisin ilk plastik mermi ve biber gazı kullanımıyla tamamen başka bir boyuta taşındı. Bu noktadan sonrası saatler süren bir kovalamaca gibiydi. Bazı sokaklarda bir araya gelmeye çalışan katılımcılarla polis köşe kapmaca oynadı.

Onur Haftası Komitesi, önceki senelerin yasaklarından da çıkardıkları derslerle iki ayrı konumda daha basın açıklaması planlamıştı. Bunların yerleri ve zamanları sosyal medyadan da duyurulmadı. Bir şekilde kulaktan kulağa dayanışmayla katılımcılara haber verildi.

Gecesinde ise herkesin mutlu gözüktüğü coşkulu bir partiyle Onur Haftası sona ermiş oldu.

GENEL BİR LGBTİ+ YASAĞI

Bu sene art arda açıklanan yasaklar, Türkiye'nin çeşitli illerindeki Onur Yürüyüşleri ve Onur Haftaları'nın engellenmesinin sadece toplanma hakkına bir darbe olmadığını gösterdi.

İzmir Valiliği 14 Haziran 2019'da web sitesinde bir açıklama yayımlayarak, LGBTİ+ topluluğunun Onur Haftası olarak belirlediği 17-23 Haziran haftasında gerçekleştirilmek istenen etkinliklerin, “insanların huzur ve güvenliğinin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin, kamu güvenliği ve esenliğinin sağlanması; [...] genel sağlığın ve genel ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması, olası şiddet ve terör olaylarının önüne geçilebilmesi amacıyla” İzmir'de yasaklandığını duyurdu.

Bir gün sonra, Antalya Onur Haftası'nı düzenleyen gruba, Onur Yürüyüşü'nün ve ilgili diğer etkinliklerin Antalya Valiliği tarafından benzeri sebeplerle ve 15 Haziran'dan itibaren geçerli olmak üzere iki hafta boyunca yasaklandığı bildirildi.

LGBTİ+'lara yönelik bu baskı, insan haklarına, özgürlüğe, kişilerin kendi olmalarına vurulan darbelerden biri olarak görülmeli. Barışçıl olarak kutlanmak istenen Onur Haftası, keyfi gerekçelerle engellenemez. Aşk, coşku ve birliktelik korkulması ve yasaklanması gereken değerler değil, tam tersine daha çok desteklenmesi hepimiz için daha iyi günlerin göstergesidir. Tam da bu sebeplerden, seneye bu yasakların kalkması için daha da çok ses çıkarmalıyız!

AFGANİSTAN: KADINLAR ARTIK SESSİZ KALMAYACAK

Uluslararası Af Örgütü (UAÖ) Kabil’de kadınların imza attığı büyük başarıları betimleyen bir duvar resminin açılışını yaptı ve bir açıklama yayımlayarak Afganistanlı kadınların ülkenin geleceğinde söz sahibi olması gerektiğini söyledi.

UAÖ’nün insan hakları savunucularının haklarına dikkat çekmek için yürüttüğü Brave (Cesur) isimli uluslararası kampanyanın bir parçası olarak çizilen duvar resmi, hakları için eylem yapan, eşitlik talep eden ve adalet mücadelesi veren Afganistanlı kadınları gösteriyor.

Bu duvar resmi, UAÖ’nün Brave veya Darice “Shuja” kampanyası kapsamında Kabil’de açılışını yaptığı ikinci duvar resmidir. İlk duvar resminde ise Fransa Haber Ajansı AFP’de çalışan Afganistanlı ünlü fotoğrafçı Şah Maray fotoğraf makinesi taşıırken resmedilmişti. Bu resim mesleklerini icra ederken öldürülen gazetecilerin anısına yapılmıştı.

UAÖ Güney Asya Kampanyacısı Samira Hamidi konuya ilişkin yaptığı açıklamada, “Kararlılıklarıyla meşhur olan Afganistanlı kadınların Kadınlar Günü’nü kutluyoruz. 17 yıldan uzun bir süredir devam eden çatışmalara rağmen çok önemli mesafeler kat ettiler. Onlar avukat, doktor, hakim, öğretmen, mühendis, atlet, aktivist, siyasetçi, gazeteci ve bürokrat. Kendi işletmelerini yönetiyor, orduda ve polis teşkilatında görev alıyorlar” dedi. Hamidi, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Zorluklara göğüs gererek kaydettikleri bu ilerlemeler her ne pahasına olursa olsun tersine çevrilmemelidir. Kadınlar, Afganistan’daki barış çağrılarında her zaman en ön sırada yer aldılar. Buna rağmen kadınları dışlayan veya kadın haklarından taviz veren hiçbir barış süreci ismine yakışır bir süreç olamaz. Afganistanlı kadınlar görmezden gelinmemeli ve susturulmamalıdır.”

İNSAN HAKLARI KONUSUNDA ELDE EDİLEN ÖNEMLİ KAZANIMLAR

Taliban yönetiminde kadın hakları ihlal edildi ve sorumlular cezasız bırakıldı. Kadınların seyahat özgürlüğü, eğitim ve çalışma hakları da dahil olmak üzere insan haklarından özgürce faydalanmaları engellendi.

Şimdi ise kadın haklarını geliştirmeye kararlı bir Kadın Bakanlığı var ve Afganistan’ın kırsal kesimlerinde Bakanlığın ofisleri bulunuyor. Ayrıca, Afganistan’da, Bağımsız İnsan Hakları Komisyonu görev yapıyor. Komisyon’un başkanlığını önde gelen kadın hakları savunucusu Sima Samar yürütüyor. Kadınlar, Temsilciler Meclisi ve Senato ile belediye yönetimlerinin yüzde 27’sini oluşturuyor.

Afganistan, kadın hakları savunucularının uzun yıllar süren mücadelesinden sonra, 2009’da, Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Kanunu’nu çıkarmıştı. Afganistan’ın değişiklik yapılan Ceza Kanunu’nun bir parçası haline getirildikten sonra tedavülde kaldırılan yasa, Mart 2018’de Cumhurbaşkanı Eşref Gani tarafından yeniden yürürlüğe konuldu.

SÜREGELEN ZORLUKLAR

Bütün bu kazanımlar bir yana, söz konusu insan hakları olduğunda Afganistanlı kadınlar hala büyük zorluklarla karşı karşıya kalıyor.

Samira Hamidi, sözlerini şöyle sonlandırdı: “Afganistan’ın kadın hakları konusunda elde edilen kısıtlı ancak önemli kazanımları daha da geliştirmesi büyük önem taşıyor. Böylece süregelen zorluklarla mücadele edebiliriz. Uluslararası toplum, bu kritik zamanda Afganistanlı kadınlarla dayanışma içinde olmalıdır.”

TECAVÜZE UĞRADIĞIMI NEDEN ANLATIYORUM?

Bir buçuk yıl önce, geç saatte biten bir toplantı sonrasında, daha önce de yaptığım gibi Kopenhag’da yakın bir arkadaşımın evinde kaldım. Gece yarısı irkilerek uyandım. Odamda bir adam vardı. Gelip yatağıma girdikten sonra boğazımı sıktı ve üzerime çıktı. Kaçamayayım diye beni sertçe yatağa bastırdı ve tecavüz etti. Bu kişi evinde kaldığım arkadaşımıydı.

Birbirimizi yıllardır tanıyorduk. Otuzlu yaşlarımın başından beri onu tanıyor ve ona güveniyordum. Zaman zaman Kopenhag’a gittiğimde, Yutland’daki evime geri dönmek için saatlerce araba kullanmak yerine arkadaşlarımın evinde kalırdım. 2017’deki o yaz gecesi de öyle yapmıştım, ama o gece hayatım değişti.

Ertesi gün şoktaydım.

Ancak bir gün sonra bu olaya ‘tecavüz’ diyebildim. Bunun yerine ‘kaza’ kelimesini kullanıyordum. Zaten o gün hissettiklerim ağır bir trafik kazası sonrası hissedilen şaşkınlık ve dağılmışlık duygularından çok da farklı değildi. Yaşadığım travma ise geçip gitmedi.

Danimarka’da tecavüzler büyük ölçüde bildirilmiyor ve kadınlar polise gittiğinde bile tecavüzçülerin yargılanması veya mahkûm edilmesi olasılığı oldukça düşük kalıyor. 2017’de tecavüze uğrayan veya tecavüz girişimine maruz kalan kadınlar arasında yalnızca 890’ı bu olayı polise bildirdi (yakın zamanda yapılan bir araştırma Adalet Bakanlığı’nın verilerine göre tecavüz

vakalarının 5.100 ile 24.000 arasında değiştiğini ortaya koyuyor). Bildirilen tecavüzçülerin 535’i yargılandı ve sadece 94’ü ceza aldı.

Benim durumumda, polise gitmeye karar vermem iki buçuk günümü aldı. Aslında karar sonrası süreç de pek kolay geçmedi.

Yaşadığım yerdeki polis merkezini aradığımda, tecavüz Kopenhag’da gerçekleştiği için vakayı Kopenhag polisine bildirmem gerektiği söylendi. Kopenhag polisi ise çok meşgul olduğunu bu yüzden de vakayı bölgemdeki polis merkezine bildirmemi söyledi.

Bölgemdeki polis merkezinde bir memur bana yalan söylediğim takdirde hapis cezası alabileceğim uyarısında bulundu. Yaşadığım sıkıntılı süreci anlattıktan sonra polis memuru mağdurla failin birbirini tanıdığı vakaların çoğunlukla bir yere varmadığını söyledi. Ayrıca daha önce hiç tecavüz şikâyeti olmadığını, bu yüzden şikâyetimin oluşturulması için 20 kilometre uzaklıktaki başka bir polis merkezine gitmem gerektiğini söyledi. Böylece tüm yaşadıklarımı bir yabancuya daha tekrar anlatmak zorundaydım.

20 kilometre boyunca arabada ağladım. 20 yaşında olsaydım büyük ihtimalle o aşamada vazgeçerdim. Ama korkuya, utanca ve aşağılanmaya rağmen adalete ulaşmaya kararlıyım. Kopenhag’da polislerle yaptığım görüşmeler sonrasında nihayet dosyamda ilerleme kaydedildi. Ama hala üstesinden gelmem gereken bir

sürü engel vardı.

Süreç yavaş işliyordu. Başlangıçta dosyama bakması için atanan mağdur avukatının uzmanlığı gayrimenkul hukukuydu. Bu yüzden uzmanlığı cinsel şiddet vakaları olan bir avukatı kendim bulmam gerekti. Dosyamla ilgili olarak birçok yetersizlik sergilendi. Şikâyetinde bulunmamın üzerinden bir ay kadar geçmesine rağmen polis asli kanıtları toplamadı, suç mahalline gitmedi ve şüpheliyle görüşmedi. En sonunda duruşmaya çıktığımızda ise hâkim, savunma avukatının “cinsel ilişki yaşadığım kişiler konusunda seçici olmadığımı” kanıtı olarak önceki cinsel ilişkilerimden bahsetmesine izin verdi.

Yine de bütün bu yaşadıklarımın arasında en kötüsü ise polisin, avukatların ve hâkimin fiziksel şiddetle ilgili bir kanıt olup olmadığına odaklanmalarıydı. Rıza gösterip göstermediğimi değil, direnç gösterip göstermediğimi anlamaya çalıştılar.

Tecavüz eden kişiye defalarca durmasını söylediğim halde, direndiğimi gösterecek fiziksel kanıtlarla ilgili bir sürü soru sordular.

Ortada çok temel bir gerçek var: Rıza olmadan gerçekleşen cinsel ilişki tecavüzdür. Yasaların bu gerçeği kabul etmemesi, benim gibi diğer kadınların ve kız çocukların cinsel şiddete uğrama ihtimalini artırıyor. Danimarka toplumunda yaygın olan yanlış varsayımlardan ve basmakalıp yargılardan beslenen ‘mağduru suçlama’ pratiğini ve cezasızlığı tetikliyor.

BÜLTEN [2019/2]

HERKESİN İNSAN HAKLARINA ULAŞABİLDİĞİ BİR DÜNYA İÇİN ÇALIŞIYORUZ

